

Guía Docente				
Datos Identificativos			2017/18	
Asignatura (*)	FISIOTERAPIA NAS DISFUNCIÓNS DO APARELLO LOCOMOTOR		Código	651G01024
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias Biomédicas, Medicina e Fisioterapia			
Coordinación	Pardo Carballido, Carmen		Correo electrónico	carmen.pardo@udc.es
Profesorado	Barcia Seoane, Miriam Pardo Carballido, Carmen		Correo electrónico	miriam.barcia.seoane@udc.es carmen.pardo@udc.es
Web				
Descrición xeral	A materia de disfuncións do aparello locomotor busca fundamentar con criterio científico os aspectos clínicos, semiolóxicos, diagnósticos e de tratamento de fisioterapia das principais deficiencias do aparello locomotor, ademais de desenvolver as competencias necesarias para a intervención de fisioterapia nesta campo de actuación da profesión. O alumno deberá relacionar as diferentes patoloxías e procedementos médico?cirúrxicos, co arsenal terapéutico do que dispón a Fisioterapia.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A6	Valoración diagnóstica de cuidados de fisioterapia según las normas y con los instrumentos de validación reconocidos internacionalmente.
A7	Diseñar el plan de intervención de fisioterapia atendiendo a criterios de adecuación, validez y eficiencia.
A8	Ejecutar, dirigir y coordinar el plan de intervención de fisioterapia, utilizando las herramientas terapéuticas propias y atendiendo a la individualidad del usuario.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Elaborar e cumprimentar de forma sistémica os rexistros de Fisioterapia no paciente que presenta disfuncións do aparello locomotor.	A6		C1
	A7		
	A8		
Valorar o estado funcional do paciente que presenta disfuncións do aparello locomotor, considerando os aspectos físicos psicolóxicos e sociais.	A6		C1
	A7		
	A8		
Adecuar a intervención de fisioterapia ás diversas disfuncións do aparello locomotor en función dos obxectivos establecidos	A6		C1
	A7		
	A8		
Determinar o diagnóstico de Fisioterapia nos pacientes que presentan disfuncións do aparello locomotor segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.	A6		C1
	A7		
	A8		
Deseñar o plan de intervención de Fisioterapia nos pacientes que presentan disfuncións do aparello locomotor atendendo a criterios de adecuación, validez e eficacia.	A6		C1
	A7		
	A8		

Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de Fisioterapia no enfermo que presenta disfuncións do aparello locomotor utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.	A6 A7 A8		C1
Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos propostos.	A6 A7 A8		C1
Proporcionar unha atención de Fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.	A6 A7 A8		C1
Adquirir os coñecementos necesarios para aplicar a técnica de vendaxe funcional nas disfuncións traumáticas, microtraumáticas e alteracións neuromusculares que con máis frecuencia afectan o aparello locomotor.	A6 A7 A8		C1

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1.- INTRODUCCIÓN AO TRATAMENTO FISIOTERÁPICO NOS PROCESOS TRAUMATOLÓXICOS	1.1. Introducción E xeneralidades 1.2. Proceso de Fisioterapia nos procesos traumatolóxicos: fracturas, lesións articulares, lesións musculares e lesións tendinosas 1.3. Intervención de fisioterapia nas lesións asociadas a un proceso traumatolóxico. PRACTICA 1.- Introducción aos protocolos de procesos traumatolóxicos
TEMA 2.- FISIOTERAPIA NOS PROCESOS TRAUMATOLÓXICOS DA COLUMNA VERTEBRAL SEN LESIÓN NEUROLÓXICA	2.1. Introducción e xeneralidades 2.2. Proceso de Fisioterapia nos traumatismos vertebrais: fracturas cervicais, dorsais, lumbares. 2.3. Proceso de Fisioterapia nas lesións traumatolóxicas de partes brandas do raquis cervical, dorsal ou lumbar 2.4 Proceso de Fisioterapia nas discopatias. PRACTICA 2.- Procesos traumatolóxicos da columna vertebral sen lesión neurolóxica. Valoración do paciente. Intervención de fisioterapia. Estudo de casos
TEMA 3.- FISIOTERAPIA NOS PROCESOS TRAUMATOLÓXICOS DO CINTO ESCAPULAR E DO MEMBRO SUPERIOR	3.1. Introducción e xeneralidades 3.2. Proceso de Fisioterapia nas lesións traumatolóxicas óseas, musculares e tendinosas do cinto escapular. 3.3. Proceso de fisioterapia nas lesións de partes brandas e luxacións da rexión da articulación glenohumeral 3.4. Proceso de Fisioterapia nas lesións traumatolóxicas óseas, musculares e tendinosas da rexión braquial. 3.5. Proceso de Fisioterapia nas lesións traumatolóxicas óseas, musculares e tendinosas da rexión do codo. 3.6. Proceso de Fisioterapia nas lesións traumatolóxicas óseas, musculares e tendinosas da rexión do antebrazo. 3.7. Proceso de Fisioterapia nas lesións traumatolóxicas óseas, musculares e tendinosas da rexión da boneca e man. PRÁCTICA 3.- Procesos traumatolóxicos do cinto escapular e membro superior sen lesión nerviosa. Estudo de casos

TEMA 4.-FISIOTERAPIA NOS PROCESOS TRAUMATOLÓXICOS DA CINTURA PÉLVICA E MEMBRO INFERIOR	4.1. Introducción. 4.2. Proceso de Fisioterapia nas fracturas da pelvis. 4.3. Proceso de Fisioterapia nas fracturas do femur 4.4. Proceso de fisioterapia na luxación coxofemoral. 4.5. Proceso de Fisioterapia nas lesións musculares e tendinosas da cadeira e coxa. 4.6. Proceso de Fisioterapia en lesionar tendinosas, musculares, meniscales, e nas fracturas da zona do xeonllo 4.7. Proceso de Fisioterapia na rexión do nocello e pé. 4.8. Proceso de atención fisioterápica nas lesións musculares, luxaciones, escordaduras, fracturas e lesións tendinosas da perna. PRÁCTICA 4.- Procesos traumatolóxicos da cintura pélvica e membro inferior. Proceso de fisioterapia e intervención fisioterápica. Estudo de casos
TEMA 5.-RAZOAMENTO CLÍNICO APLICADO Á REUMATOLOXÍA E PROCESOS CRÓNICOS	5.1.- Introducción e conceptos xerais para a aplicación do proceso de razoamento clínico en Reumatoloxía e procesos crónicos articulares. 5.2.- Estudo de casos clínicos.
TEMA 6: TÉCNICAS DE CONTENCIÓN E VENDAXE	6.1 Conceptos xerais e fundamentacion 6.2 Técnicas de aplicación PRÁCTICA 6.-Comparativa de diferentes técnicas de vendaxe da extremidade superior e inferior
TEMA 7:PRÓTESE DE MEMBRO SUPERIOR E INFERIOR	7.1 Xeneralidades 7.2 Técnica cirúrxica 7.3 Abordaxe fisioterápico

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A6 A7 A8 C1	35	60	95
Prácticas de laboratorio	A6 A7 A8	24	25	49
Proba obxectiva	A6 A7 A8 C1	2	0	2
Proba práctica	A6 A7	1	0	1
Atención personalizada		3	0	3
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Método expositivo impartido polo profesor dun tema do temario utilizando soporte técnico. Os contidos abordados nas sesións maxistrais serán obxecto de avaliación mediante probas de comprensión, e traballos tutelados. No entanto, dentro da avaliación continuada da materia, valorarase tamén a asistencia, puntualidade, actitude, e participación razoada.
Prácticas de laboratorio	Metodoloxía que permite que os estudantes aprendan efectivamente a través da realización de actividades de carácter práctico, tales como demostracións, exercicios, experimentos e investigacións.
Proba obxectiva	A Proba obxectiva pode combinar distintos tipos de preguntas: preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación. Tamén se pode construír con un só tipo dalgunha destas preguntas. Así mesmo, nesta proba valorarase a parte correspondente ao estudo de casos

Proba práctica	Proba na que se busca que o alumno desenvolva total ou parcialmente algunha práctica que previamente tivese feito durante as clases prácticas. A proba práctica pode incluír previamente a resolución dunha pregunta/problema que teña como resultado a aplicación práctica dunha determinada técnica ou práctica aprendida.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral Prácticas de laboratorio	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Enténdese por atención personalizada o tempo que cada profesor reserva para atender e resolver dúbidas ao alumnado en relación a unha materia concreta.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Proba obxectiva	A6 A7 A8 C1	Proba escrita utilizada para a avaliación da aprendizaxe, cuxo trazo distintivo é a posibilidade de determinar se as respostas dadas son ou non correctas. Constitúe un instrumento de medida, elaborado rigorosamente, que permite avaliar coñecementos, capacidades, destrezas, rendemento, aptitudes, actitudes, intelixencia, etc. É de aplicación tanto para a avaliación diagnóstica, formativa como sumativa. A Proba obxectiva pode combinar distintos tipos de preguntas: preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación. Tamén se pode construír con un só tipo dalgunha destas preguntas. Asimismo, en esta prueba se valorará la parte correspondiente al estudio de casos	60
Sesión maxistral	A6 A7 A8 C1	método expositivo ou lección maxistral. Esta última modalidade adóitase reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia. Os contidos abordados nas sesións maxistrais serán obxecto de avaliación mediante probas de comprensión, e traballos tutelados No entanto, dentro da avaliación continuada da materia, valorarase tamén a asistencia, puntualidade, actitude, e participación razoada.	10
Proba práctica	A6 A7	Proba na que se busca que o alumno desenvolva total ou parcialmente algunha práctica que previamente tivese feito durante as clases prácticas. A proba práctica pode incluír previamente a resolución dunha pregunta/problema que teña como resultado a aplicación práctica dunha determinada técnica ou práctica aprendida.	30
Outros			

Observacións avaliación

Para superar a materia é imprescindible conseguir un 5 na proba obxectiva e outro 5 na proba práctica para proceder á suma das diferentes probas da materia. A ponderación da nota será como segue: o 70% corresponde a parte de traumatoloxía e o 30% a parte de razoamento clínico aplicado a reumatoloxía e aos procesos crónicos, así como a vendaxe funcional.

Os contidos abordados tanto en las prácticas como nas sesións maxistras serán obxecto de avaliación mediante probas de comprensión, traballos tutelados e resolución de casos. No entanto, dentro da avaliación continuada da materia, se valorará tamén a asistencia, puntualidade, actitude e participación razoada.

As porcentaxes asignadas a cada proba poden sufrir pequenas modificacións dun ano a outro. No entanto, o valor do exame (proba obxectiva e proba práctica) nunca será inferior ao 70% da nota final, e o valor da avaliación continuada (traballos tutelados e lecturas) nunca será superior ao 30%

Fontes de información

Bibliografía básica	-BALIUS MATAS RAMÓN. Patología muscular en el deporte; diagnóstico tratamiento y recuperación funcional. Barcelona: Masson; 2005-BRENT BROTZMAN, KEVIN E. WILK. Rehabilitación ortopédica clínica. 2ª ed. Madrid: Mosby; 2005-HOPPENFELD, MURTHY. Fracturas, tratamiento y rehabilitación. Madrid: Marban; 2001--MCRAE RONALD. Ortopedia y Fracturas; Exploración y Tratamiento. Madrid: Marban; 2000-S BRENT BROTZMAN, KEVIN E WILK. Rehabilitación ortopédica clínica. 2ª ed. Madrid: Mosby; 2005--SERRA GABRIEL MR, DÍAZ PETIT J, SANDE CARRIL ML. Fisioterapia en Traumatología, Ortopedia y Reumatología. 2ª ed. Barcelona: Masson; 2003-T DUCKWORTH. Ortopedia y fracturas: guía práctica. 3ª ed. Mexico: McGraw-Hill; 1998-VILARD EDUARD, SUREDA SERGI: Fisioterapia del aparato locomotor. Madrid: McGraw-Hill; 2005-WALTER B. GREENE, (director). Essentials, Bases para el Tratamiento de las Afecciones musculoesqueléticas. 2ª ed. Buenos Aires: Panamericana; 2002- DIAZ PETIT. Rehabilitación en la artritis reumatoide. Barcelona: Masson; 2002.- ANTHONY S. FAUCI. Harrison. Reumatología. Madrid: McGraw- Hill. Interamericana; 2007.
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

ANATOMÍA I E HISTOLOXÍA/651G01001

ANATOMÍA II/651G01002

FISIOLOXÍA/651G01003

CINESITERAPIA XERAL/651G01005

BIOMECÁNICA/651G01009

PATOLOXÍA MÉDICO-CIRÚRXICA I/651G01011

FISIOTERAPIA MANUAL E OSTEOPÁTICA I/651G01014

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

PATOLOXÍA MÉDICO-CIRÚRXICA II/651G01018

FISIOTERAPIA MANUAL E OSTEOPÁTICA II/651G01019

ESTANCIAS CLÍNICAS I/651G01035

Materias que continúan o temario

NUTRICIÓN E FISIOTERAPIA/651G01026

ECOGRAFÍA EN FISIOTERAPIA/651G01031

Observacións

El contenido y la planificación de la asignatura esté estrechamente relacionada con otras, no solo, con el objeto de evitar solapar contenidos, sino para que las diferentes unidades didácticas se relacionen y se desarrollen en estrecha coordinación de este modo lograremos una enseñanza integrada que facilitará al alumno la comprensión, y el aprendizaje de los contenidos de Fisioterapia nas disfuncións no aparello locomotor.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías

